

VII. Folkskoledirektionen.

Den af Folkskoleinspektorn afgifne årsberättelsen för läsåret 1890—1891 angående folkskoleväsendet i Helsingfors är, med undantag af tabellbilagorna, hvilka meddelas längre fram, af följande lydelse:

„1. Läsårets längd samt skoldagarnas och lärotimmarnas antal.

	Höstterminens				Vårterminens				Antal läs- timmar i ve- kan	Antal läs- veckiga läsdagar; alla lofdagar bort- räknade	Antal läs- veckor; jul-, påsk- och pingstferierna oberäknade
	början		slut		början		slut				
	månad	dag	månad	dag	månad	dag	månad	dag			
I den egentliga folk- skolan	Sept.	1	Dec.	18	Febr.	2	Maj	30	32	178	{ 30 à 32 ¹⁾ 24 ²⁾
I skolan för försum- made barn	Sept.	1	Dec.	18	Febr.	2	Maj	30	32	178	18 à 24
I fortsättningsskolan .	Okt.	2	Dec.	19	Febr.	2	Juni	1	28	153	22 à 23

2. *Folkskolornas antal och art samt förändringar deri.* Staden hade under läsåret 5 högre, 47 lägre och 3 förberedande folkskolor. De högre skolorna voro fördelade i 71 klasser, af hvilka 12 tillhörde skolornas fjerde eller högsta årsafdelningar, 16 deras tredje, 21 deras andra och 22 deras första årsafdelningar. Å 39 klasser undervisades på svenska och å 31 klasser på finska; en klass hade både svensk och finsk undervisning. Af de lägre skolorna voro 24 finska och 22 svenska, 1 hade både svenska och finska elever. I de förberedande skolorna undervisades s. k. försummade barn, olämpliga för såväl de högre som de lägre folkskolornas kurser. Nya för året voro: 5 klasser af de högre skolorna, tre finska och två svenska, samt 6 lägre folkskolor, fyra finska och två svenska.

Folkskolornas
antal.

För de tillväxande skolorna hade kommunen låtit å villaområdet Berghäll uppföra ett nytt, 8 skolsalar och nödiga tamburer samt vaktmästarebostad inrymmande skolhus, hvilket med läsårets början uppläts till skolornas begagnande.

3. *Förändringar inom lärarepersonalen.* Tjänstlediga voro: lärarinnan vid lägre svensk skola *Johanna Alwina Rosberg*, född Vitting (under hela året, för sjuklighet) med *Rosa Sagulin* (seminarist) till vikarie; lärarinnan vid lägre svensk skola *Sofie Lithenius* (största delen af höst-

Förändringar
inom lärare-
personalen.

¹⁾ I de högre folkskolorna. — ²⁾ I de lägre folkskolorna.

terminen, för sjuklighet) med *Jenny Oller* (seminarist) till vikarie; läraren vid högre svensk gosskola *Gustaf Sundholm* (största delen af höstterminen, för sjuklighet) med magistern *Isak Smeds* och folkskolläraren *Mårten Thors* till vikarier; lärarinnan vid lägre finsk skola *Emilia Homén* (större delen af höstterminen, för sjuklighet) med *Aina Grönroos* (seminarist) till vikarie; lärarinnan vid högre finsk flickskola *Aina Andersson* (hela vårterminen, för sjuklighet) med *Eva Ingman* (seminarist) till vikarie; läraren vid högre finsk gosskola *Viktor Dahlström* (halfannan månad, för sjuklighet) med studenten *Henrik Appelberg* till vikarie; lärarinnan vid lägre finsk skola *Hilda Josefina Auer*, född Pitkänen (halfannan månad, för sjukdom) med folkskollärarinnan *Ida Salo* till vikarie; lärarinnorna vid högre svenska flickskolor *Anna Molander* och *Maria Stenberg* (en half månad, för sjuklighet), hvardera med seminaristen *Maria Petroff* till vikarie; läraren vid högre svensk gosskola *Adolf Nordman* (en half månad, för sjuklighet) med stud. *Henrik Appelberg* till vikarie; läraren vid högre finsk gosskola *Selim Gustaf Dahlström* (fyra månader, för enskilda angelägenheter) med stud. *Valdemar Müller* till vikarie; läraren vid högre svensk gosskola *Karl Hagfors* (halfannan månad, för enskilda angelägenheter) med stud. *Henrik Appelberg* till vikarie; läraren vid högre svensk gosskola *Petter Solstrand* (en månad, för enskilda angelägenheter) med stud. *Henrik Appelberg* som vikarie; lärarinna vid högre svensk flickskola *Rosa Natalia Vallén* (en månad, för enskilda angelägenheter) med *Anna Vallén*, som genomgått fruntimmersskola, till vikarie; lärarinnan vid lägre svensk skola *Alexandra Trygg* (en half månad, för enskilda angelägenheter) med seminaristen *Elin Soldán* till vikarie; lärarinnan vid förberedande finska skolan *Georgine Jack* (en månad, för enskilda angelägenheter) med seminaristen *Maria Petroff* och f. d. folkskollärarinnan *Hanna Nordman*, född Söderman, till vikare.

Nya tjänster förestodos under ansökningstiden och kortare vikariat bestredos af: seminaristen *Emilia Gumberg* (3½ månader vid högre svensk flickskola), seminaristen *Vilhelmina Nikander* (3 månader vid högre finsk flickskola), seminaristen *Johanna Ingberg* (3 månader vid högre svensk flickskola), seminaristen *Elin Soldán* (3 månader vid lägre svensk skola), *Ida Tanner*, som genomgått fruntimmersskola (3 månader vid lägre finsk skola), seminaristen *Anna Törnkvist* (3 månader vid lägre finsk skola), *Ingeborg Vallin*, som genomgått fruntimmersskola (3 månader vid högre finsk flickskola), seminaristen *Viktor Allardt* (3 månader vid högre svensk gosskola), studenten *Axel Johansson* (2½ månader vid högre finsk goss-

skola), sångläraren *John Bergholm* (2 $\frac{1}{2}$ månader vid högre svenska och finska skolor), *Maria Tavaststjerna*, som genomgått fruntimmersskola (1 $\frac{2}{3}$ månad vid högre och lägre skolor), seminaristen *Maria Petroff* (1 månad vid högre svensk flickskola), studenten *Karl Lehtonen* (1 månad vid högre finsk gosskola) och seminaristen *Alma Markelin* (1 $\frac{1}{2}$ månad vid högre svensk flickskola).

Under hela läsåret sköttes en ny afdelning vid högre finska gosskolan af ordinarie läraren vid högre svenska gosskolan *Oskar Rosenqvist* och dennes egen tjänst förestods af seminaristen *Alfred Sundkvist*. — Såsom t. f. biträdande lärare i slöjd var under läsåret seminaristen *August Lukander* vid de högre gosskolorna anställd.

Vid Folkskoledirektionens sammanträde den 6 December 1890 antogs till biträdande lärare och lärarinnor vid stadens folkskolor förenämnda: *Viktor Allardt* (vid högre svensk skola) och *Axel Johansson* (vid högre finsk), *Johanna Ingeborg Vallin* (vid högre finsk) och *Johanna Ingberg* (vid högre svensk) samt till extra ordinarie lärarinnor vid lägre finska skolor seminaristerna *Olga Natalia Gejtel*, *Hertta Helmi Corander*, *Anna Olivia Törnkvist* och *Ernestina Josefina Vilhelmina Nikander* jämte *Ida Alexandra Tanner*, som genomgått fruntimmersskola, och till samma slags befattning vid lägre svenska skolor seminaristerna *Leontine Irene Frelander*, *Emilia Karolina Rosengren* och *Anna Lovisa Valkonen*. De tre sistnämnda sökte och erhöilo rätt att först med September 1891 tillträda de tjänster, för hvilka de antagits. Dessa tjänster sköttes derfor under vårterminen 1891 af seminaristen *Sigrid Heurthén* samt från fruntimmersskola utdimitterade *Hildur Lindeqvist* och *Vilhelmina Lindroos*. — På gjord ansökan transporterades från vårterminens början till biträdande lärarinnebefattning vid högre skolor lärarinnorna vid lägre finska skolor *Mathilda Karolina Lahti*, född Lindqvist, och *Elin Sofia Festén* samt lärarinnan vid lägre svensk skola *Fanny Helena Tavaststjerna*.

Den 1 November 1890 utträdde ur skolornas tjänst läraren i sång vid de högre gosskolorna *Lorentz Nikolaj Achté* för att mera odeladt kunna egna sig åt andra befattningar, som han innehade.

Med döden afgick i början af Januari 1891 lärarinnan vid förberedande svenska folkskolan för flickor *Ulrika Karolina Runeberg*, som från vexelundervisningsskolorna i staden öfvergått till folkskolan, när denna inrättades, och vid densamma kvarstått till sin nu timade död. Hennes lärarinnebefattning öfverlemnades åt *Olga Antoinette Törnström*, som under flere år varit hennes biträde i tjänsten.

Elevernas upp-
förande och
helsoillstånd.

4. *Elevernas uppförande och helsoillstånd.* Sällan har under året kroppsstraff, och då blott för oböjligt trots, användts. Fem elever, fyra gossar och en flicka, ha för vanart förvisats från skolorna.

Under slutet af höstterminen och början af vårterminen herskade bland skolungdomen stor sjuklighet, förorsakad af en mässlingsepidemi. På Sundhetsnämndens tillstyrkan uppsköts därför vårterminens påbörjande till den 2 Februari, hvarigenom — då skolorna det oaktadt tillätos sluta sin verksamhet för året den 30 Maj — läsningen räckte endast 32 af föreskrifna 36 veckor. Kurserna blefvo fördenskull, och då i folkskolorna mindre än i andra skolor framåtskridandet låter sig forceras, på långt när icke medhunnas, en olägenhet, som kommer att värka hindrande på undervisningen en lång tid framåt.

Gåfvor och
premier.

5. *Gåfvor och premier.* Till julen skänkte fru kommerserådinna A. Sinebrychoff, såsom hon under en lång följd af år gjort, flere hundra klädes- och skoplagg till utdelning åt de fattigaste bland folkskolornas elever. — Från Demidoffska hemgiftsfonden utlofvades belöningar å 500 mark åt fyra från de högre flickskolorna utdimitterade elever; från skolornas öfriga belöningsfonder utanordnades 2,130 mark till insättningar i olika belopp uti stadens sparbank för gossar och flickor, som utdimitterats från de högre folkskolorna, och till insättning i Kapital- och lif försäkringsanstalten härstädes för 120 elever, å 30 mark för enhvar, an slog Helsingfors Utskänkningsaktiebolag 3,600 mark.

Folkskoledirek-
tionen.

6. *Folkskoledirektionen.* Med läsåret afgingo ur direktionen medicinedoktorn K. E. Holm och öfverläraren E. J. Mellberg. I deras ställe invaldes af Stadsfullmäktige universitetsprofessorerne F. Gustafsson och K. R. Vahlfors. Sedan i dagarna ledamoten handlanden E. Rudolph med döden afgått, utgöres folkskoledirektionen för närvarande af bemälda professorer samt arkitekten T. Höijer, magistern E. Lagerblad, härads höfdingen B. Sirén, slaktaremästaren C. F. Vikström, folkskolläraren O Dannholm och undertecknad, skolornas inspektör (V. Öhberg).

Fortsättnings-
skola för flickor.

Den fortsättningsskola för flickor, hvilken sedan höstterminen 188: upprätthållits af lärarinnor vid stadens folkskolor och under flere år åtnjutit ett mindre understöd af kommunen, erhöi under sistlidet år en utvidgad verksamhet, i det med den teoretiska undervisningen förenade öfning i matlagning och andra hushållsgörömmål. Eleverna fingo lära sig å torget uppköpa dugliga varor, tillreda den mat, deras föreståndarinna och handarbetslärarinna samt de sjelfva dagligen spisade, och förrätt öfriga i ett enklare hushåll förekommande sysslor, såsom klädtvätt, bak

ning, skurning, städning, dukning och uppässning. Under läsåret lärde sig samtliga elever tillreda 40 enkla maträtter, baka råg- och hvetebröd samt koka såpa och tvål. För hvar elev kostade i medeltal matportionen omkring 20 p.ni. Kostnaderna för den praktiska undervisningen vid fortsättningsskolan bestredos genom anslag af stadens Utskänkingsaktiebolag.“

VIII. Brandkommissionen.

Brandkommissionens till Stadsfullmäktige afgifna berättelse öfver brandverkets i Helsingfors tillstånd och förvaltning under år 1891 är med uteslutning af tabellerna, hvilka i hufvudsak återgifvas bland bilagorna, af följande lydelse:

„Brandkåren har under året allarmerats 69 gånger, nemligen 42 gånger med anledning af eldsvådor eller tillbud till dylika, 11 gånger för soteldar, 5 gånger för brandrök, 5 gånger till följd af fel i brandtelegrafen, 4 gånger af okynne och 2 gånger af missförstånd.

Antalet allarmringar och verkliga eldsvådor.

Af nämnda 42 eldsvådor eller tillbud till dylika hafva 34 förekommit inom stadens brandområde och 8 utom detsamma, 24 inträffat på dagen, räknad från kl. 9 f. m. till kl. 9 e. m., och 18 nattetid samt 23 uppstått i trähus, 18 i stenhus och 1 i skog (Djurgården).

Eldens löskomst har i 25 fall tillkännagifvits med brandklocka, i 7 med telefon och i 6 fall genom muntliga bud; i 4 fall (alla utom brandområdet) har brandtornsutkiksposten först observerat elden.

Orsaken till eldens löskomst har i 6 fall varit brasas lemmande utan tillsyn, i 4 ovarsamhet vid handterande af brinnande ljus, i 3 petroleum-lampa, som exploderat, i 3 vårdslöshet vid tobaksrökning, i 3 bristfällig rökledning (plåtrör), i 2 golfvase inmurad i rörledning, i 2 barn, som lekt med tändstickor, i 1 eldblandad aska i olämpligt förvaringskärl, i 1 bristfällig kalorifär, i 1 bristfällig elektrisk ljusledning och i 1 fall ovarsamhet vid desinfektion med brinnande svafvel. I 15 fall har orsaken till eldens utbrott icke blifvit utredd.

Förutom dessa eldsvådor hafva 14 eldtillbud inträffat, vid hvilka brandkårens biträde icke påkallats.